

Cephus grylle (L.). — Zwarte Zeekoet. Ik ontving voor het Museum van Artis een voorwerp dat 12 December op het strand nabij Helder is gevonden; dit is het eerste en eenige exemplaar dat, voor zoover bekend, in Nederland bemachtigd is (Kerbert).

Ik weet niet of deze soort een nederlandsche benaming heeft, bij Schlegel vind ik er althans geene. In navolging van het engelsche „Black Guillemot” heb ik den naam Zwarte Zeekoet aangewend, welke naam mij de toepasselijkste schijnt Oudere auteurs, vóór Schlegel's tijd, hebben wel beweerd dat deze koetsoort in Nederland was aange troffen, maar eenig bewijs voor die bewering bestaat niet. Het eerste deugdelijk bewijs van haar voorkomen is nu eerst geleverd en kan zij mitsdien in de Nederlandsche fauna worden opgenomen.

Het is eigenlijk wonderlijk dat men dezen koet niet eerder in Nederland heeft gevonden, althans in den winter, want in dat seizoen komt hij vrij veel voor op Helgoland en wordt menigmaal op Poel aan de Mecklenburgsche kust gevangen, terwijl hij aan de kust van Schotland en van Ierland broedt en des winters zelfs tot Frankrijk gaat. Toch wordt hij op de oostfriesche eilanden tot de hoogste zeldzaamheden gerekend; voor Borkum wordt hij door Droste-Hülshoff niet vermeld en op Juist vond Leege slechts eenmaal een op het strand aangespoeld, bedorven exemplaar (1885).

Ik houd den nu bij ons te lande gevonden vogel, naar de beschrijving van Naumann, voor een oud exemplaar in volkomen winterkleed (S.).

Neerlangbroek, Juli 1905.

Mr. R. Br. SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.

VLAAMSCH GAAI.

Onlangs nog weer eens lezende, wat u en andere heeren over de Vlaamsche gaai schreven, kreeg ik lust ook mijne ervaring — als ik 't zoo noemen mag — ten opzichte van deze vogel eens mede te deelen. Mochten deze mededeelingen u niet al te onbelangrijk voorkomen, wie weet, gunt u ze niet een plaatsje in uw tijdschrift „De Levende Natuur”; in 't andere geval vertrouw ik, dat deze pennevrucht haar weg naar uw snippermand wel zal vinden.

Naar wat ik van dezen vogel gezien heb en ook wel, naar wat ik ongezien, met voldoende zekerheid op zijn rekening durf schrijven, houd ik de Vlaamsche gaai voor een onzer grootste nest- en vogeltjesroovers.

In het Keukenhof en het Reigerbosch onder Lisse, trof ik herhaaldelijk op mijne wandelingen talrijke, leege, uitgezogen eierdoppen aan, van hoofdzakelijk grauwe en zwarte lijsters; zeer vaak ook waren deze doppen in de nesten zelve nog te vinden. Daar bij mijn weten in deze bosschen nooit eekhoorns voorkomen en ik telken jare 3 à 4 nesten van de Vlaamsche gaai aantrof, durf ik deze plunderingen met het volste vertrouwen aan laatstgenoemde toeschrijven.

Ook herinner ik mij nog levendig een wandeling, van voor enkele jaren op het fraaie landgoed Rijksdorp tusschen Wassenaar en Katwijk. Het huis Rijksdorp stond toen te koop en was verlaten, en deze gelegenheid nam ik te baat, om daarheen met een kennis eens eene excursie te ondernemen.

Hoeveel leege eierdoppen ik toen wel vond, in hoofdzak van bosch- en tortelduiven, maar ook wel van zwarte en

grauwe lijsters, waag ik thans niet meer te schatten. Wel herinner ik mij bij deze gelegenheid een mij onbekend ei te hebben gevonden, op de gewone wijze door de gaai geprepareerd, welk ei later bleek te zijn van de groote lijster (*Turdus viscivorus*), en dat door mij nog steeds als souvenir aan dezen tocht wordt bewaard. Ook in dit geval echter berust de beschuldiging van den meerkol op hypothese, maar ook in dit geval zijn eekhoorns zéér zeker de schuldigen niet geweest.

U vraagt echter naar betrapingen op heeterdaad en ook dit was ik 't vorig jaar in de gelegenheid waar te nemen.

In een gat in den buitenmuur van ons huis, had een grauwe vliegenvanger zijn nestje gemaakt. Natuurlijk moest ik even kijken; honderden malen heb ik nesten met eieren gevonden, vele tientallen malen had ik nestjes van vliegenvangers gezien en toch kon ik geen weerstand bieden aan de verleiding, heel even in zoo'n nestje te loeren en even weer de bekoring te ondergaan, die een nestje met eieren steeds voor mij heeft. Er lagen er vijf in, knusjes bijeen. Ziezoo, dit vogeltje zou ten minste rustig zijn eitjes kunnen bebroeden en eens de voldoening smaken, zijn jongen te zien uitvliegen.

Helaas, het is niet zoo ver gekomen! Op een morgen zag ik niet als gewoonlijk het vriendelijk kopje van mijn vliegenvangertje met zijn half angstige, half nieuwsgierige kraaltjes boven het nestje uit gluren. Daar moest dus wat gebeurd zijn! Jonge vogels waren er nog niet; den negenden dag konden er nog geen jongen zijn. Fluks haalde ik het leertje, om eens te kijken en... er lagen nog slechts twee eitjes in 't nestje; drie waren er dus uitgehaald.

De huisgenooten hadden het niet gedaan, *natuurlijk* niet; wacht eens die jongen van den tuinman, die gisteren in den tuin gewerkt had!

Ik ondervroeg hem zacht, zoodat een bekentenis hem uiterst gemakkelijk moest vallen, maar de arme jongen, die onder mijn verdenking stond, had het nestje niet eens weten te liggen.

Aan Vlaamsche gaaien dacht ik toen nog geen oogenblik; de zaak was me eenvoudig onbegrijpelijk. Het nestje was verlaten, de twee overgebleven eitjes waren koud en ik zat in m'n warande mij te verdiepen in allerlei gissingen. Wat kwam er van de meeste nesten toch weinig terecht; zelfs een nestje tegen m'n huis, nog gedeeltelijk verborgen achter 't groen van een pruimeboomje daarenboven, zag geen jongen! Op eens, daar hoorde ik de bekende gaaieroep en ja, daar zag ik ze, de twee trotsche ridders in hun zwierige kleedij. Ook toen nog vermoedde ik niets.

Plotseling echter vloog een der beide in 't pruimeboomje, tot bij den muur, en wip, in een oogwenk was hij al weer weg. Toen kreeg ik een licht vermoeden. Weer klauterde ik m'n leertje op, half ongelooftig nog; die gaai had ongetwijfeld niets aan 't nestje gedaan; in zoo'n ondeelbaar oogenblik, dat was niet denkbaar. Uiterst nieuwsgierig keek ik in 't nestje; 't was leeg! Ik had nu dus zekerheid, wie de dader was, en dit wil ik u wel zeggen, moordzuchtig van aard ben ik niet, maar had ik toen een geladen buks bij de hand gehad en had ik den roover nog gezien, zonder pardon zou hij voor zijn misdaad met den dood hebben moeten boeten.

Nog eens heb ik een meerkol betrapt, flagrante delictu, op een moordzuchtige daad.

Het zal geweest zijn in het late najaar van 't jaar 1901 (precies den datum opgeven zou ik niet kunnen; ik houd geen ornithologisch dagboek, en is 't eigenlijk wel van zóóveel gewicht of het mede te deelen feit nu b.v. op 19 November of 19 December voorviel? (soms wel T.) en ik maakte een fietstochje van Leiden naar den Haag. Toen ik door het

Haagsche bosch reed, zag ik een gaai een meter of tien boven den grond den weg overvliegen. Hij scheen in den bek een zwaren last te torsen, en ik, nieuwsgierig, wat dit mocht zijn, begon luid te schreeuwen en in de handen te klappen, hopende, hem zóó een weinig van de buit af te leiden. Mijn poging had succes; pats, daar viel zijn prooi op den grond, — een doode vogel was 't — en krijschend vloog de gaai een eind verder in een boom. De doode vogel bleek een volwassen merel van 't vrouwelijk geslacht te zijn; ze was nog warm, zoodat de dood nog niet lang te voren kon zijn ingetreden. Op zij in de borst was een kleine wonde zichtbaar, overigens was de vogel nog geheel onbeschadigd.

Dit geval uit mijn eigen ervaring, is, komt mij voor als een treffend bewijs, dat een Vlaamsche gaai zich niet ontziet zelfs vogels van de grootte der lijsters te vermoorden, zoo hij er slechts de kans schoon toe ziet.

Dat een Vlaamsche gaai niet alleen van roof leeft, geen mensch, die dit zal ontkennen; we behoeven maar even naar onze bureu, de Duitschers, te gaan, om te weten, dat de „Eichelhäher“ ook eikels een lang niet te versmaden kost vindt.

Wat het zingen van gaaien betreft, in de vrije natuur heb ik dit nooit vernomen. Wel heb ik eens bij een familielid een gaai gehoord, die zóó duidelijk floot, dat de oningewijde niet anders dacht of dit geluid werd voortgebracht door den een of anderen welgehumeurden mensch.

Dat dus ook in 't wild levende gaaien melodieuze geluiden van andere vogels zouden opvangen en nabootsen, kan ik me zéér goed begrijpen. Het talent er toe bezitten zij althans; boven aangehaalde vogel, was er voor mij het levend bewijs voor.

Ede.

J. L. F. DE MEJERE.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Rotterdamsche Natuurhistorische Club.

Vergadering 26 September 1905 in de Diergaarde.

De voorzitter opent de vergadering, waarna de heer A. J. Zöllner rondgeeft onze inlandsche Calosoma soorten; nl. Cal. inquisitor, Cal. sycophanta, Cal. auro-punctatum.

Verder vertoont hij de kevers, door hem op de excursie te Oosterwijk (1 Juni 1905) gevangen, nl.

Attelabus nitens, Bytiscus populi, Orchestus erythropus, Phyllopertha horticola, Melolontha vulgaris, Zeugophora subspinosa, Malachius bipustulatus, Coccinella quatordecimguttata, Cocc. octodecimguttata, Cocc. conglobata, Cocc. octodecimpunctata, Campylus linearis, Elater balteatus, Limonius aeruginosus, Athous haemorrhoidalis, Ath. vittatus, Ath. subfuscus, Corymbites tessellatus, Thelephorus rusticus, Thel. lividus var. rufipes, Thel. nigricans, Rhago-nycha pallida, Lochmaea capreae, Galerucella calvariensis, Crypticus quisquilius, Plateumaris braccata en Exochomus flavipes.

De heer Dr. Büttikofer stelt ter bezichtiging een paartje van de kleinst bekende apensoort (eigenlijk half-apsenoot) nl. Microcebus pusillus, de „kortoorige muismaki“ en een levende vogelspin, die door een schip te Rotterdam aangevoerd was.

In aansluiting hierop doet de heer van der Hoop mededeeling van een door hem ontvangen en aan de heer van Roon geschonken levenden exotischen boktor, eveneens door een schip hier gebracht.

De heer Jansen vertoont onze inlandsche Lepidiums, waaronder Lep. virginicum L van verscheidene vindplaatsen, Lep. apetalum Willd (Rotterdam), enkele uiteenloopende vormen van Lep. Draba L, Lep. perfoliatum L met haar eigenaardige overgangen van stengel- naar wortelbladen en

Lep. graminifolium, dit jaar in talrijke exempl. waargenomen aan den Hoek van Holland.

De heer Haverhorst vertoont zakken, poppen en vlinders van eenige inlandsche Psychidae.

De heer de Koning maakt melding van een bij hem in den tuin groeiende Oenothera biennis L, welke, evenals een vorig jaar, dit jaar reeds geheel uitgebloeid was, toen daarna aan den top der verdorde vruchtakken nieuwe bloemtakken te voorschijn kwamen.

De heer van Roon bracht ter tafel een fraai ex. van Chalcosoma Atlas, een der grootste kevers van Java. Ook laat hij rondgaan een driehonderdtal Cerambyciden (boktorren) alle afkomstig uit Brazilië.

De heer Wachter bespreekt een fraai ex. van Nymphaea alba L met roode bloemen; een tot nu toe in ons land onbekende vorm van de witte waterlelie; maar die in Duitschland en Denemarken reeds lang bekend is. Zij was spr. in Augustus overgestuurd door het medelid den heer de Koning, die haar in Winterswijk had gevonden in een klein heipoeltje, terwijl verder in den omtrek in 't geheel geen water meer te vinden was.

Eigenaardig, dat zich aan de plant één bloem bevond, welke bijna geheel witte bloembladeren had. De bladeren waren zeer klein, maar behalve dat en de kleur der bloem stemde alles volmaakt overeen met de gewone Nymphaea alba L, zoodat aan een andere soort niet gedacht behoeft te worden. Door snel drogen was de roode kleur duidelijk zichtbaar gebleven,

Verder gaf spr. rond een ex. van een roos met geheel groene kroonbladeren, die daardoor een zeer somberen indruk maakte, afkomstig uit Maastricht.

G. v. ROON, }
W. H. WACHTER, } Secr.

Biefstuk aan de boomen.

Op eene wandeling in de Schevingsche boschjes trof het mij, dat in dezen herfst daar veel talrijker dan andere jaren *Fistulina hepatica* is te zien; ook hier te Haarlem is zulks het geval, o. a. in de Schapeduinen en langs den zwarten weg achter de Ruïne Brederode. Het is de niet zeldzame, maar toch steeds merkwaardige soort paddestoel, die de Engelschen „Vegetable beef“, de Duitschers „Leberpilz“, de Franschen „Langue de boeuf“ noemen. Merkwaardig in groeiwijze, uiterlijk en kleur geheel bijzonder, is deze zwamsort, die als 't ware het midden houdt tusschen *Boletus*, *Polyporus* en *Hydnum*. Als men die, geel- tot roodbruine, soms eenige decimeters groote, uitwas aan den stam van beuk of eik in handen neemt, dan voelt net aan en ziet het uit als een kwab lever; een dikke, vleezige, lillende massa, van binnen met licht en donker roode vezelbundels, als hadde deze zwam een eigen vaatstelsel. Snijdt men zoo'n lap dwars door, dan is de gelijkenis met rauw vleesch of met ossentong nog verrassender, want er sypelen druppels bloedroop sap uit. Dat er aldus in ons land, „biefstuk aan de boomen groeit“, zullen velen, grooten en kleinen, niet geloven, doch als ge hun *Fistulina* voorsnijdt, en dan met een genoegelijk gezicht een schijfje oppeuzelt, dan verandert wel de twijfel in eene verbaasde overtuiging.

De „Leverzwam“ of „Ossentong“ is namelijk eetbaar, en wordt in Engeland en Frankrijk zelfs zeer op prijs gesteld. Treft men het goed, dan is de smaak nogal aangenaam; te jong smaakt hij zuur, en te oud wordt het vleesch ongenietbaar — eene gelijkenis te meer met de gewone, niet-vegetarische, biefstuk.

Eenige jaren geleden, in 1901, is *Fistulina* hier in het laboratorium volledig onderzocht, niet zoo zeer, omdat zij voor ons als voedsel van waarde is, dan wel omdat wij voor ons stelselmatig voedingsmiddelen-onderzoek behoefte hadden aan eenige goede en vergelijkbare eetbare zwam-analyses.

Er is toen in de versche leverzwam gevonden: eiwit 1,4%, vet 0,6%, koolhydraten 3,7%, vezelstof 3,7%, asch 1,9% en water 85%.

Dezer dagen is het stikstofgehalte opnieuw bepaald, en werd ditmaal in 't zwamvleesch gevonden 0,108% bij een watergehalte 93%. Berekenen men dit op eiwit, dan geeft het 0,7% voor de versche zwam, of 9,6% der droge stof.

Ten slotte zij nog vervuld, dat *Fistulina hepatica* onder No. 1263 is afgebeeld in de Flora Batava, Deel XVI. Veel behaaglijker en ook wel natuurlijker is het fraai gekleurde plaatje in E. Michael, Führer für Pilzfreunde (II, 36).

Haarlem, Sept. 1905.

M. GRESHOFF.